

Nr. 8.

Anul II.

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE

IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Ana	Marg. Moldovan.
Inzadar	V. R. Buticescu.
Judele Zăbun	I. E. Prodan.
Iarna se duce	V. B. Muntencescu.
George Dandin sau bărbatul înșelat (trad.)	Iosif Schiopul.
Pe un gând	Elena din Ardél.
Rămurele:	
Impresii de călătorie	Ilie din Urseni.
Feliurite	* * *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1-70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

A N A.

Novelă.

(Sfârșit.)

Margareta Moldovan.

Anei îi era grăză de mătușa Trină, de mânia și furtuna, ce avea negreșit să i se descarce mâne pe capul ei. De altă parte îi ridea inima, căci scia, că lui Emil la întâlnire îi va face plăcere spunându-i la ce rezultat a ajuns cu Todorescu. Deci ea adormi iute cu zimbetul mulțămirii pe buze.

Todorescu în dimineața următoare se trezi foarte liniștit. Dormise bine peste noapte, căci de, nu era el omul, care se își strice noaptea cu gânduri și frământări de creeri. La dejun îi veni în minte pățaniile de sara și se scărpină după urechie. Afurisită trebă era cu el. Părea că vede pe Ana așa îndârjită cum era asară inaintea lui... Lucru curios, din ce se făcea Ana mai dărză, mai încăpăținată. Din ce îi spunea mai mult ce-i sta pe inimă, din aceea îi plăcea mai bine. Simțea bietul om, că devenise robul sentimentelor dragostei învăpăiate. Tote iubirile lui de odinioară îi s'au răsfrătit acum și s'au concentrat într'una complicată și adânc simțită.

— Am să merg astăzi la domnișóra Trina — își dișe cam cătră prânț — și am să i spun, că tot lucrul a fost numai o lecțiune pentru Ana, ca cu atât mai mult să îmi simtă lipsa. Domnișóra Trina are să o îmblândescă, căci am observat eu, că Ana are respect mare de mătușa ei.

Lucru fatal însă, Todorescu nu află pe mătușa Trină acasă. Ana s'ar fi ascuns bucuros dinaintea lui, dacă curiozitatea nu îl ducea pe Todorescu să îi deschidă ușa odaitei. Ana era tocmai cu scrisóra lui Emil în mână, pe care o cetea acum cel puțin a cincispredeceea oră.

Surprinsă grozav în această plăcere nu știu cu graba ce să dișă.

— Stăi, domnule Todorescu, că vin, dór nu îi întra aici pe furiș ca un hoț, — stai afară.

— Caută să stau — își dișe el — cu tóte că mă nunesce și hoț acum, prea m'a fermecat hóța asta,

hăi dómne și cum o să-mi rěsbun odată, cum am să-i sărut gurița aceea, care umblă ca o morișcă de vânt. Las' numai pe mine.

Pe când stătea la ușa Anei rădîmat cu mîna dréptă de bîta gigeri, ce era o sóță nedespărțită a lui, étă mătușa Trină, venea cu o falcă în cer cu alta în pămînt să dea năvală în odaia Anei, să începă furtuna. Când era acum aprópe să se lověscă de Todorescu să oprese spăriată.

— Dta aci domnule, — și îi întinse mîna cu grațiositatea ei posibilă, pe care Todorescu depuse un sărut plin de respect.

— Așteptam să iasă domnișóra Ana.

— Aha — își gîndi mătușa Trina — ei să cértă, ei să impacă, — așa-i iubirea!

Ana îndată ce auđi vocea mătușei Trina, să duse tiptil la ușe și o încuiă pe din lăuntru.

A putut tot aștepta mătușa Trină și cu Todorescu să apară Ana, ea nici nu să gîndea să dea față cu ei. Consecințele au fost aspre.

Mătușa Trină i-a poruncit Anei două săptămâni arest de odaie, plus, că la bal încă nu va merge.

Au urmat apoi dișle de ispășire pentru Ana, a mai avut ncroc cu Marina, care îi făcea în ascuns unele inlesniri.

Sub durata pedepsei să făcú și mai încăpăținată.

— Și dacă sufer pedepsa pentru acel *strigoiu* uricis, tot nu îl voi trata mai bine, să știu că crépă de necaz.

Era în dișua balului.

Ana nici nu mai cuteza să róge pe mătușa Trină să o ducă, întru atât să purta aceea de oficios cu ea.

Plănsese deja o porție bunisóră pentru afurisitul de bal. Nu îi era ei atât de bal, cât de Emil, care sigur să va fi întors acum dela censură cu succes bun și o va aștepta. Ce să-i spună, pentru ce nu s'a dus

la bal? Să-i spună că a fost sub pedepsă îi s-a părut sub demnitatea ei cojemită de fată mare. Destul s'a supărat ea, că o tratăză mătușa așa bagatel, ca pe o copilă mică. Ea însă nu avea putere destulă să se ridice peste micimea acăsta de inimă a mătușii Trină. Să îndoaie chiar și ea câte odată, că e fată mare acum, întru atât era de predominată de mătușa ei.

În ziua balului Todorescu apărură la mătușa Trină în mare ținută de gală. Cu frack, clack, lack și mănuși albe. În mână ținea éráș un buchet teribil de mare din rose roșii, de astădată mestecate ici colea cu câte una galbină, cari însemnau puțin din așa numita gelosie.

Mătușa Trina cum îl zări simți că e ceva extraordinar la ordinea ȃilei și îl primi foarte afabil și prevenitor. Ana încă fu recuierată în salon. Todorescu se puse în fața mătușii Trină — cătră Ana cam cu spatele — în poziție de oratorie și ȃise:

„Mult respectată domnișoră Trina-ă! (Tuși una). De când, de mult e adecă de atunci, de când o cunosc pe domnișora Ana...

— Ce mult domnule? — îi tăia vorba Ana — nu sunt dór fată bătrână...

Mătușa Trina o privi așa de urit, încât celelalte vorbe îi s'au oprit în gât.

Todorescu continuă:

„Vor fi doi ani de atunci...

— Apoi aceea e mult? — ȃise Ana éráș pripit.

Mătușa Trină o ficsă sélbatic. Ana își puse pumnul la gură și tăcu.

Todorescu continuă:

„Sunt doi ani de când sufer de bóla crudă a iubirii mistuitoare. Iubesc (tuși) iubesc pe domnișora Ana din totă inima și vreau să o fac fericită, ah (tuși) fericită — din sémă afară fericită. luându-o de (își luă aer) de soțioră, adecă-ă de soție.

— Éráși să strimbă — ȃise Ana și își întorse capul să nu o vadă mătușa Trină, că ride.

Todorescu continuă:

„Vé rog deci (tuși) mult respectată domnișoră Trina-ă, — Trină, să binevoiesci să-mi dai pe domnișora A-Ana (tuși) de soție. — ȃicând aceste se întorse cătră Ana și cu compliment până unde îl lăsă burta îi predă buchetul.

Ana își mușcă buzele să nu îi se observe risul.

Mătușa Trină se ridică de pe scaun, apoi ca să nu ȃică Todorescu, că dór ele abia au apucat, ca el să se pronunțe, ȃise cu un aier de diplomație femeiască:

„Domnule și amice al casei noastre! M'a surprins și atins foarte plăcut vorbele dvóstre, regret însă, că până mâne nu Vé pot da un răspuns hotărit. Vé rog însă să Vé liniștescă mângăierea, că decisiunea noastră nu va fi neavantagiosă pentru Dvóstră. Vé rog să binevoii a aștepta până mâne, când vom fi în plăcuta pozițiune a Vé da un răspuns hotărit.

— A-a mă deobligați foarte mult — răspunse Todorescu făcând un alt compliment posibil. — Dar de séră la bal vom merge domnișoră Ana, da?

— Nu știu ce va ȃice mătușica — răspunse acăsta cu capul plecat.

— Mă rog mult stimată domnișoră Trină, să venii. Va fi un bal splendid.

— Să póte — răspunse mătușa Trina cam cu gura jumătate.

— Nu așa nehotărit — ȃise Todorescu frecându-și mâinile — promiteți-mi că Ve-ți veni, ér mie să mi-să facă onórea și fericirea și să imi concedeti să Vé însoțesc.

— Apoi fie dar — răspunse mătușa Trina resolută.

Ana la bal s'a prezentat cu haina cea albă de tulle cu legătură de panglici roșii și în pept cu rose roșii, amestecate cu galbin.

*

RĂMURELE.

Impresii de călătorie

de Ilie din Urseni.

București, Septembrie, 1894.

Prima nópte — petrecută în București — pot ȃice, c'a fost neliniștită. După stingerea luminării vedeam pe păreți tot babe sbărcite; érá după adormire — luând fantasia sbor liber — le-a mai dat acelor figuri și altcum nesimpatice, aripi cu zimți de fer și forme de bălauri, cari să opuneau locomotivei și punând bețe în róte opreau mersul trenului nostru.

Astfel de visuri apăsătoare m'au torturat până în ȃiori de ȃi, când m'am trezit în strigătul precupeților, cari des de dimineță încep a cutriera capitala cruciș și curmeiș. În București adecă nu ești necesitat a merge după tóte nimicurile în piață. Numéroși precupeți îi trec ȃilnic pe sub feréstră, oferindu-ți tóte câte sunt de lipsă la casa omului.

Alergatul lor cu cumpéna încărcată pe umăr dau stradelor din București o deosébită înfățișare, ér strigătele lor acum în bas, acum în tenor, acum în soprán, compun o caracteristică simfonie.

Abia eșit în stradă aud năsdrăvâniile și bătăile întemplate în sara precedentă între poliție, cetățeni și studenți după încoronarea statuei lui Mihai Vitézul.

Capete sparte, picioare scrintite, haine rupte, jobene (cilindre) pierdute și număróse victime sdrobite au fost rezultatul scurtei párueli, ațitate în mare parte de *antagonismul neexplicabil*, ce există între diferitele partide politice.

După ce am gustat o „*flecă națională*“ în berăria escelentului scriitor de comedii *Luca Caragiale*, m'am îndreptat spre biserica „*Domnița Balasa*“.

Ca bun creștin, voiam să adresez ceriului o rugăciune plină de evlavie și pocăință, mai ales, că mă temeam, ca nu cumva și păcatele mele să fi contribuit la venirea pe capul nostru a nécazurilor, ce le-am întimpinat și la nascerea scirilor sensationale, ce ne soseau din tóte părțile.

Biserica „*Domnița Balasa*“ este între cele 116 biserici din București cea mai frumoasă; în tótă țara numai mănăstirea dela Argeș o întrece. Situată în un parc admirabil — mărginit de 2 părți de bogatele instituțiuni ale Dómnei „*Elena*“ (scóla de fete, orfanotrofiu, spital etc.) — este, ca mai tóte bisericile din România, mai mult mică de cât mare, dar un giuvaer ca formă. Nu este călător, care să n'o admire. Mie numai *biserica votivă* din Viena mi-a mai plăcut așa. Dar în interiorul ei prea multe ornamente și mai ales candelabre — pare-că — strică puțin armonia întregului. Din câte să află acolo, ai mai putea provedea câteva biserici cu cele necesare. Acăsta prea mare încărcare — să vede — e cauzată de dărnicia evlavioșilor credincioși, cari oferă obolul lor spre a contribui la înfrumșetarea acestei mărețe case a Domnului.

Era încă de dimineță.

Ana dormea cu fața veselă, din când în când zimbea cu mulțămire. Auzea încă și prin vis sunetul dulce al muzicii dela bal.

Mărina bătù la ușe.

— Dormi domnișoră?

— Cine-i?

— Eu, îți aduc ceva.

— Ce?

— Deschide numai.

Ana sări din pat și îi deschise.

— Ce imi aduci?

— O scrisoare dela domnișorul Emil, mi-a dat-o des de dimineță și mi-a spus să ți-o dau îndată ce te vei deștepta.

Epistola era de cuprinsul următor:

„Scumpa mea Ană,

După înțelesul nostru de aseră i-am trimis mătușii tale o scrisoare, în care i-am scris, că de cumva nu mi te dă de nevastă, te fur într'o noapte să imi stea în cale chiar și toate pedecile iadului. Vești ce va dice și mă avisază imediat pe calea cum ți-am spus, după ce vei afla decisiunea *hârcei*. Te sărută al tău

Emil.

Anei îi era frică să dea față cu mătușa Trină și rămase înainte de prânz în odaia ei.

Mătușa Trină după ce primi prin un servitor scrisoarea lui Emil, se infuriă grozav și începù a umbla cu pași vehemenți prin odaie.

Cătră prânz trimise lui Emil următorul răspuns:

„Domnule,

M'ai surprins cu scrisoarea dtale într'un mod foarte obraznic. De cât să imi faci rușinea să furi pe Ana, mai bine vino și ți-o ia în mod cinstit. Ți-o dau. Una

insă să știi, că dela mine să nu așteptați nimic. Vă eschid din totă averea mea. Din momentul, în care ai trecut pragul casei mele cu ea, nu mai vreau să știu nimic nici de dta, dar nici de ea, pentru că mi-a călcat voința în picioare și te-a luat pe dta, care nici odată nu mi-ai fost simpatic.

Catarina Vrăscul.

În ziua următoare conform scrisoarei mătușii Trină Emil veni în persoană, să-i cêră mâna Anei.

Mătușa Trină îl ficsa cu ochi rîi și aspri, ér ochii Anei strălucneau de bucuria fericirii.

— Êta doi flusturați — dice mătușa Trină sêc.

Emil de bucurie și fericire că și-a ajuns dorința inimii să puse în genunchi înaintea mătușii Trină și îi sărută mâna respectuos. Ana făcù asemenea.

În acest moment intră în salon Todorescu.

Rămase înlemnit la spectacolul, ce i se înfățișă.

— Ce va să dică acesta — dice plin de furie — ce joc îi acesta?

Emil se ridică împreună cu Ana și dice:

— Mă recomand Emil Cintu și aci mirêsa mea.

— Vom merge să locuim în București.

— Așa-i mătușică că vii cu noi?

— Ce să fac eu la doi ușuratici ca voi?

— Să ne conduci casa, până mă voi deprimde eu — dice Ana și își lipi obrazul de peptul mătușii Trină.

— Apoi fie, voi merge, dar cu condiția să mai lăsați din prostiile vòstre copilăresci. Până nu voi vedea că sunteți ômeni cu chibzuêlă, nu mă abat dela ceea ce am scris lui Emil, — încheiă vorba zimbînd mătușa Trină.

Intrêga înfățișare a interiorului și mai ales artistic lucratele icône, îți sugeră cele mai pîi sentimente. Timbrul lor evlavios căștigă mult în intensitate ascultând și servițiul divin oficiat sêrbătoresce. De regulă servește aci vicarul primatului, — un arhieru titular — asistat de doi diaconi, ér corul vestitului și acum regretatului *Bărcănescu* prevede răspunsurile și cântările liturgice cu multă pricepere artistică. În viața nu am auzit cor bisericesc mai plăcut ca și acesta. Ți se pare că armoniile; ce le scot din gură nu e voce omenescă, ci acordurile sublime ale corului ingeresc, care stând în jurul tronului dumnezeesc preamăresce în imne de laudă pe Dumnezeu și cere dela nemărginita Sa bunătate grație, dar și ertare de păcate pentru nêmul omenesc. Aședat în un balcon înalt și depărtat de naos, acordurile lui misterioase ating încet auzul credincioșilor ca și nesce cântări, ce vin din acele sfere sublime, în care să află și sufletele lor în acele momente. Aci cu adevêrat înțelegi, ce însemnăză biserica, serviciul divin și ceremoniile lui.

O singură notă discordantă a cauzat, ca ritul ortodox neîntrecut în alcătuirea sa, să nu fie tocmai la culmea frumșetei sale. Anume diaconii pe cât să potriveau de bine la înălțime, ținută, la buclele negre ale părului etc., pe atât să deosebiau de tare în înălțimea glasului în care serveau. Unul avea un bariton dulce, a cărui melodositate plăcută străbătea până la rărunchi; celalalt însă se ridica cu vocea sa în cele mai înalte regiuni; glasul lui se primbla pe scări, a căror tonuri

de sigur nu să pot ficsa prin notele cunoscute până acum în musică, nici chiar atunci când s'ar inventa o nouă cheie musicală, bunăoră pentru sopran. Glasul lui trecea în sfera acelor scări, a căror tonuri nu compun cântări, ci strigături și sbierături. Și acest abus de răbdare a urechilor ascultătorilor nu era momentan ci continuu. Dela început până la finea serviciului nu s'a pogrît din înaltele sale regiuni.

Mai ales cetirea evangheliei a fost o adevêrată profanare a cuvântului lui Dumnezeu. În România e generalizat obiceiul, că evangelia nu să cetesce din ușa altarului ori de pe tetrapod, ci *să cântă de pe amvon*. Diaconul nostru a predat-o în un mod atât de neestetic, încât fără să esagerez cătuși de puțin, pot afirma, că cântarea lui a fost adevêrată *miaunătură*. Din totă evangelia, din întêmplare foarte lungă, n'am înțeles de cât din când în când câte un cuvênt. Nu înțeleg *absurditatea* acestui obicei, căci prin asemenea predare scopul cetirei evangheliei devine iluzoriu, și în loc să simțesci la urmă balsamul de mângăiere, ce-l revarsă cuvântul Domnului asupra sdrobitalui nostru suflet, te alegi cu un sentiment de disgust. Eu nu cred, că era în biserică om, care să se cufunde în acele momente în sfera acelor meditațiuni și sentimente religioase, ce trebuie să ți le sugereze cetirea sfintei scripturi. Fața tuturor arêta, că compătinesc pe bietul diacon, căruia — de mai ținea puțin teestul evangheliei — de sigur îi să sfirșea sufletul.

Pe cât devenea serviciul divin de disarmonios prin

INZADAR...

*Mă 'nchinam naintea ta
In genunchi, ca la altar,
Te rugam sè-mi ñici un „da“
Dar
Inzadar.*

Bistrița.

*Ađi, în urmă, ñici sè uit...
Sè 'noim trecutul ér.
Aş dorì ca sè te-ascult,
Dar
Inzadar.*

V. R. Buticescu.

JUDELE ZĂBUN.

(Urmare.)

I. E. Prodan.

Femeile și fetele, cari din spoiala lumii dela orașe imprumutaseră lucrurile cele mai otrăvicioșe și stricăcioșe frumseți lor: albelele și roșelele, și cari din impestrițata modă de ađi își însușiră penele cele mai de ris pentru imbrăcăminte trupului lor: cămeși scrobite, surte de mătasă în deosebite colori, cârpe, adecă n-afame de cap de rips séu satin, ghetete comode de lac, formând un contrast uimitor cu opincile diforme, legate cu curele late până la genunchi, ce le purtau în ñilele de preste săptămână și în sfârșit câte panglici roșii, galbene și alte multe codițe și pupițe atârinate din nainte și în dos de cătrintele lor, cât un petec de două palme, ñic, femeile și fetele fără deosebire imbrăcate în costume atât de pocite și cu obrazele spoite până în fundul nărilor — intrau pe ușa de cătră curtea bisericeii.

Bétrânii satului încă-și părăsiră locul de divan și voiau sè între, când o păreche tinără, urmată de-o mică cétă de flăcăi se ivi dintr'o stradă îngustă inaintea bisericeii.

participarea acestui diacon, pe-atât era de sèrbătoreș și sublim când nu avea rol.

Peste tot nu înțeleg, cum de un public — care ascultă cântări atât de artistice, ca cele ale corului amintit — nu pretinde delăturarea unor chiote atât de urite și nepotrivite — în biserică.

Atras de frumseța acestui palat de rugăciune, am cercetat mai multe biserici ale Bucureștilor, dintre cari multe sunt de tot necercetate și aprópe părăsite. Numărul lor, deși s'a redus în mod considerabil, totuș e încă întrecător. Tóte sunt însè bogate în podóbe, ornamente, vase de aur și argint. O curățenie esemplară am aflat pretutindenea și amvóne lucurióse. Numai cât cu ochi tânguitori și jalnici privesce porumbul de pe ele la preoții oficiați, cari atât de rar îi oferă privilegiul de a-și implini datorința *inspirării*, spre a propovédui învățăturile propovéduitoare ale fiului lui Dumnezeu. Una din cele mai interesante este „Biserica Cuza“ numită și biserică boierilor, în care principele Cuza a subscris actul destituirii sale. Acésta e fórté bogată.

Sè mai află în bisericile din România — aprópe în tóte, — și sobe pentru încălđit, un lucru; care ar fi de dorit a sè introduce și la noi în bisericile nóuè.

Podóbele tinérului și ale fetei, aerul lor sèrbătoreșce plin de sfêlă și seriositatea cu care pășiau cu cât se apropiuau mai mult de biserică, tóte aceste arétau că-s miri.

Ei veneau sè-și întărăscă dragostea imprumutată și inaintea altarului celui de sus; sè-și lege inimile și sufletele mai tare deolaltă prin binecuvéntarea servitorului părintelui cerese și acestuia sè-i cèră ajutor în tóte greutățile, nēcaturile și ispitele, ce le-ar putea sdruncina fericirea vieții conjugale și familiare.

George Codru, mirele, un voinic frumos și trupeș, care nu de mult se întórse dela cătănie și care inaintea junilor din sat avea trecerea cea mai mare pentru tării și curagiul seu, astăđi își avea cununia.

Elena Corogea îi dase inima sa încălđită de speranțele și bucuriile a șeptespredece primăveri, dar îi dase și frumseța sa: podóba satului și a jurului, cum o numea învățătorul Piștean, ca mirele ei sè-și desfate privirea în statura ei înaltă, mlădióșă, în ochii ei negri visători, în cari se oglinda nevinováția-i virginală și sè-și îndulcèscă viața la gustarea mierei de pe buzele sale vișinii, de cari nu se apropiase încă nici un fluture.

Codru, devenit păzitor de pădure, o ducea inaintea altarului numai din iubire. El nu voia sè facă ca ceilalți frați ai sèi din Ciclani și din satele învecinate, cari aveau obiceiul, sè-și ducă pe ascuns drăguța acasă, sè viețuèscă cu ea câtă-va vreme și apoi urându-se de ea s'o lapede spre a-și lua o a doua, a treia, și....

Codru voia sè fie cununat după legea strămoșèscă a bisericeii sale, la care ținea mult ca bun creștin ce era.

După sfânta liturgie, tinera păreche, încungiurată de o mulțime curiósă își primí binecuvéntarea după care, între bubuitul pistólelor și a sunetului muziceii trecu prin cea lume înșesată de ómeni spre locuința lui Codru, unde se ținea ospétul.

La acésta cununie luase parte aprópe tot satul. Judele Zăbun asemenea nu lipsi, dar nu putu rămâné până în sfèrșit, căci un argat trimis din partea pretorului îl chiasmase tocmai pe când se puneau cununile pe capul mirilor și Zăbun nici nu se mai întórse la biserică. Se duse însè la cárcima lui Vițel, pe dinaintea căreia aveau sè trecă nuntașii și de unde, stând răđimat la feréstră lângă cárcimărița, privea cu nesaț la mirésă și o urmări cu privirea până trecu podul de preste riu. Apoi se întórse cătră cárcimărița, care era o femeie glumétă și îi ñise:

— Ană! pe Codru numai eu l'am făcut păzitor de pădure, el scie bine asta. De ađi încolo, pe legea mea, voiu căuta sè véd, ce știe păzi mai bine: pe Elena sa ori pădurea?!

Dicând aceste, Zăbun cu fața luminată de-o dorință ce părea că-i umflă peptul, se depărtă căutând voios în ochii cărcimăriței, și plecă îndată la orașul din apropiere unde fusese chemat de pretorul său. Dar cum nu putea lua parte la nunta Elenei, legă de inima femeii sale ca să poftescă mirilor, și în numele său, multă fericire și îi dete totodată trei galbini strălucitori, ca dar pe sēma miresei.

VI.

Dice că: Lupul își lasă pērul, dar năravul ba.

Astfel și Zăbun de patimile și fărădelegile sale din junetă nu s'a putut lăsa.

Căci abia trecură doi ani de chineziă și plângeri nenumărate se ridicau în contra lui.

Unii îl invinuiau că în slujbele satului și-a pus numai omeni de ai săi. Nepoții și i-a făcut jurați comunali, finii și verii păzitori de noapte; pe unii prietini și supuși credincioși de ai săi i-a scos dela darea de cap, în vreme-ce pe mulți sermani, pentru câte-un pământel și o cociobă de casă i-a pus la contribuție prea grea. Judele însuși în loc de dece lanțuri de islaz și-a pus la dare numai unul.

O văduvă sermană ținându-și de mână, micul copil gol, se plângea și văera înaintea casei comunale, că deși și-a plătit darea pentru cult, adecă competența pentru lēfa învățătorilor, judele totuși a silit-o s'o mai plătescă încă odată, ceea-ce neputend, i-se vëndu unica vacă cu care își ținea casa.

Cățiva dușmani de-ai lui Zăbun încă dela alegere strigau în gura mare, că banii după capetele de vită și oi, incasați dela lunca comunala, nu i-a administrat cum se cade și nu și-a dat socota despre întrebuintarea lor; mai departe îl invinuiau că suma de o sută

optzeci de fiorini incasată din cultul învățătoresc a păstrat-o la sine mai mult de un an și din răsbunare l'a lăsat pe învățătorul dela copii cei mai mari: Ioan Urzean să sufere lipse. În sfērșit între alte multe îl invinuiau și cu aceea că și-a pus astfel de păditori de noapte, cari nu numai că-și încălțesc vetrele lor și casa lor de serviciu cu lemne din gardurile și de prin ogradele omenilor, dar mai au și obiceiul dihoresc de-a da năvală asupra hōrelor Ciclanilor.

Ētă deci la finea anului al doilea al chineziei sale un șir de nedreptăți și de abuzuri, pe care le-a sevērșit atât el însuși, cât și omenii săi aleși anume ca să se îngrijescă de binele și averea Ciclanilor.

Zăbun însă încredut în sine, în puterea sa și în omenii cari îl incungiurau, rămânea surd la tōte aceste pāsuri și invinuiri ale Ciclanilor.

El n'avea nici habar de cei resvrătiți în contra sa, ci mergea pe calea apucată înainte și în același timp trăia numai poftelor și pasiunilor sale.

După-ce tōmna, când prin ogradele Ciclanilor se găsiu bucatele adunate, pivnițele, adecă podrumurile, cum le dic Ciclanii, resuflând din depărtare a vin și mai ales a rachiu și când belșugul mai intrase pe câtă-va vreme și prin casele sēracilor, Zăbun își aduna dările și alte contribuții pe sēma preoților și a învățătorilor și apoi isprăvind cu aceste își lua pușca pe umēr și eșea în fiecare diminētă și după amēdă la vēnat. Cutreiera pădurile și luncile, alunga și prăpădea epurii și vulpile și apoi sēra, se întorcea cu păditorul de pădure Codru, se oprea înaintea porții acestuia, unde Elena mai frumōsă și mai voinică ca până ce era fată, le eșea spre întimpinare.

(Va urma.)

SĒ DUCE IARNA.

*Sē duce iarna, dragi copii!
Priviți colo pe dēluri
Cum mândre rađe ntr'aurii
Sē varsă valuri, valuri.*

*Sē duce iarna cătră munți
Cu fulgi-i de ninsōre
Și ēr vē veți juca desculți
Sub rađele de sōre.*

*Īți alerga toți în șirég
Ridēnd pe ceaia cōste,
Ēr io-i privi cu-atāta drag
La jocurile vōstre.*

*Și dacā mi-ți vedea plāngēnd
Vre-odatā, pe aprōpe
Și lacrimi veți zārri curgēnd
Sub stinsele pleōpe —*

*Sē nu vē temeți nici de-un rēu,
Urmați a vōstre jocuri,
Sē nu vē nfrice pērul meu
Albit de nenorocuri.*

*Primiți-mē cu voi la joc —
Sē fu copil, imi vine,
Și mē cuprindeți în mijloc
Și vē jucați cu mine.*

*Sē-mi uit durerea — și vioi
Copil, că-aș fi sē-mi pară,
Sē rid și eu, cum rideți voi,
Și sē-alergām pe-afară;*

*Când obosit cu voi cădea
De-alături, pe verdețā,
Sē mē adie mama mea
Cu mânăle-i pe față;*

*Și sē mē certe-așa duios
Cum sci-o mamă sē certe,
Eu sē mē rog de ea frumos
Ca ērā sē mē ierte.*

*Sē mai aud dulcele-i glas
Dicēndu-mi: fi cuminte,
Sē-mi perd și numai pe un cēs
Aducere-aminte. —*

*Sē-mi uit că sunt bētrân și eu,
Că-i mōrtā de mult mama —
Și că trăiesc de capul meu
Și nu-mi ia nimeni sama.*

GEORGE DANDIN sau BĂRBATUL INȘELAT.

Comedie în 3 acte după Molière

(Urmare.)

Trad. de Iosif Schiopul.

Actul III.

SCENA 1.

*Clitandre. Lubin.**Clitandre.* Tot mai intunecet se face. Abia mai ved de doi pași inaintea mea. Lubin!*Lubin.* Dle vicomte?*Clitandre.* Nu am apucat cale greșită?*Lubin.* Mi se pare nu! Dar ce prăstă e noptea, că e așa de negră.*Clitandre.* Nu e chiar bine, dar de altă parte, dacă nu vedem noi, nici alții nu ved.*Lubin.* Aveți drept, domnule vicomte! Mi-ar plăce însă să știu, de ce nu-i noptea ziua?*Clitandre.* Intrebare grea, Lubin! Ești setos după știință.*Lubin.* Da, dacă ași fi studiat, ași fi descoperit lucruri, la cari alții nici nu cugetă.*Clitandre.* Areți, ca și când ai avea o minte ageră, pătrundătoare.*Lubin.* Da, e așa. Cugetați-vă numai, că știu latinește fără a fi studiat. Mai deunăci când am vădit deasupra unei porți cuvântul: *Schola*, îndată am știut, că însemnă „școală”.*Clitandre.* De minune! Scii așadară ceti?*Lubin.* Numai ce e tipărit; încă nu mi-a succes a ceti ceva scris.*Clitandre.* In fine am sosit (Bate în palmi). Aceste e semnul că am sosit. Claudine m'a învățat.*Lubin.* Deu, fata aceea e tare cuminte, și eu o iubesc tare.*Clitandre.* Pentru aceea te-am și adus, ca să povestești la olaltă.*Lubin.* Domnule vicomte-ți sunt —*Clitandre.* Taci! Aud ceva.

SCENA 2.

*Angelica. Claudine. Clitandre. Lubin.**Angelica.* Claudine!*Claudine.* Sunt aci!*Angelica.* Lasă ușa de jumătate deschisă.*Claudine.* Ași fi făcut-o (E intunecet. Persoanele de pe scenă se caută unele pe altele).*Clitandre* (cătră Lubin). Sunt aci, Pst.*Angelica.* Pst.*Lubin.* Pst!*Claudine.* Pst.*Clitandre* (cătră Claudine, cugetând că e Angelica). Stimată dămnă!*Angelica.* (cătră Lubin, ținându-l de Clitandre). Cum?*Lubin* (cătră Angelică ținându-o de Claudine). Claudine!*Claudine.* (cătră Clitandre, ținându-l de Lubin). Ce-i?*Clitandre.* (tot așa). Ah! cât de tare mă bucur!*Lubin* (tot ca mai sus). Ah! Claudine, iubita mea!*Claudine.* (cătră Clitandre). Mai încet, dle vicomte!*Angelica.* (cătră Lubin). Taci, Lubin.*Clitandre.* Tu ești, Claudine?*Claudine.* Da.*Lubin.* Dvăstre sunteți stimată dămnă?*Angelica.* Eu!*Claudine.* (cătră Clitandre). M'ai ținut de dămnă mea?*Lubin.* (cătră Angelica). O noptea, omul nu vede de loc!*Angelica.* Dta ești, Clitandre?*Clitandre.* Eu!*Angelica.* Bărbatul meu dărmă greu, deci eu întrebuițez acest timp, ca să ne întâlnim.*Clitandre.* Să ne aședăm undeva.*Claudine.* Bine ăici! (Angelica. Clitandre și Claudine se aședă în fund).*Lubin.* (cântând în jur). Unde ești Claudine?

SCENA 3.

Angelica. Clitandre. Claudine ședând în fund. George Dandin (de jumătate îmbrăcat). *Lubin.**Dandin.* (la o parte). Am aușit, când s'a coborit nevasta mea și iute m'am îmbrăcat, se ved, unde merge?*Lubin* (cântând după Claudine, dă de Dandin și-l ține de ea).

Unde ești Claudine? Ah! ești aci! Apoi, pre stăpânul tău îl purtăm frumos de nas, și acesta îmi face bucurie, ca și bătăile, ce le-a căpătat mai înainte. Stăpâna ta a ăis, că dărmă dus, și nici — prin vis nu-i trece, că ea își petrece aci cu domnul vicomte! Mi-ar plăce să știu, ce visază totuși acuma! Ce glumă bună! Dar așa-i trebue, de ce e așa egoist a pretinde, ca nevasta sa să trăiescă numai pentru dănsul? Cum nu răspunzi nimica? Claudine? Vino cu mine. Dă-mi mănutele să le sărut! Ah! ce plăcere. (cătră Dandin care-l împinge, ținându-l încă tot de Claudine) da draci, ce faci! Hm, ai mănute de tot gingașe.

Dandin. Cine ești?*Lubin.* Nime!*Dandin.* Acuma se cară de aci, după-ce mi-a adus la cunoscintă necredința nelegiuitei. Acuma trimit fără amânare după părinții ei. Ocasiunea e binevenită să mă scap de ea. Școlă Colin! Colin!

SCENA 4.

*Angelica. Clitandre. Claudine. Lubin în fund. George Dandin. Colin.**Colin* (lângă ferăstră). Sunt aci!*Dandin.* Vino în grabă în jos!*Colin* (sare pe ferăstră afară). Êtă-mă! Mai îngrabă nu am putut veni.*Dandin.* Ești aci?*Colin.* Da dle. (Pe când Dandin îl caută pe o parte, Colin merge și dărmă pe cealaltă).*Dandin* (intorcându-se spre locul unde crede, că e Colin). Incet! Vorbeșce încet! Mergi iute la socrul meu și spune-i că l'am rugat să vină îndată aci! Ai aușit! He! Colin! Colin!*Colin* (pe partea cealaltă trezindu-se). Domnule?*Dandin.* La draci! Unde ești?*Colin.* Aci!*Dandin.* Mișel, de ce nu rămăi lângă mine? (Să apropie de partea unde a fost Colin, care trece somnoros în partea contrară). Îți ăic, să mergi îndată la socrul meu, și rōgă-i să vină îndată la mine! M'ai înțeles? Răspunde! Colin! Colin!*Colin* (pe partea cealaltă trezindu-se). Sunt aci!*Dandin.* Blăstematule! Vino aci! (se întâlnesc și ambii cad). Miserabilule! Tu ești de vină, dacă îmi rup grumațul! Unde ești? Vino aci să-ți capeti bătaia! Mi se împare, că erăși să cară.*Colin.* De sigur!*Dandin.* Nu vi încă?*Colin.* N'am de gând!*Dandin.* Îți spun încă odată, vino iute!

Colin. Da să mă bați!

Dandin. Nu-ți fac nimica, numai vino!

Colin. Serios?

Dandin. Da. (L'apucă de mână) Ai noroc, că am lipsă de tine! Mergi iute la socrul meu și spune-i că l'am rugat să vină îndată aci în o afacere importantă! Să vină îndată! M'ai înțeles.

Colin. Da!

Dandin. Acuma te cară! (Socotind că e singur). Ți eu voiu pândi din nou în casă, până ce — Pst! Aud ceva! Ore să fie nevasta mea? Voiu asculta; mă folosesc de întunecime. (se ascunde după ușă).

SCENA 5.

Angelica. Clitandre. Claudine. Lubin. George Dandin.

Angelica. Adio! Trebuie să ne despărțim.

Clitandre. Ah! deja?

Angelica. E târziu!

Clitandre. Timpul a fost prea scurt ca să vă pot mărturisii toate simțămintele mele. Mi-ar trebui zile întregi.

Angelica. De altă-dată vom fi mai mult laolaltă.

Clitandre. Imi străpungi inima vorbindu-mi de despărțire! Câtă durere imi cauzezi!

Angelica. Ne vom vedé érași — în curênd!

Clitandre. Da! Dar dela mine te rentorci la soțul dtale! Acest cuget mă omórá! Drepturile unui bărbat sunt în adevăr gróznice, pentru unul, care iubesc adevérat.

Angelica. Ce cugeți, că ași fi în stare a iubi un astfel de bărbat? L'am luat, deórece nu am avut ce face, silită fiind de părinți, cari au avut lipsă de bani. Dar eu îl știu prețui după-cum merită.

Dandin. (la o parte). Ce vorbe frumoase!

Clitandre. Oh! cât de nedemn e soțul dtale de o astfel de soție!

Dandin. (la o parte). Serman soț!

Clitandre. În adevăr ai fi démnă de o sórte mai bună! Nu ești destinată a fi în veci soția unui țéran prost!

Dandin. (la o parte). Dare-ar Dđeu să fie a ta. Te-ași vedé ce-ai dice atunci! Acuma însé mă duc în casă, mi-a fost destul (După ce a intrat, încuie ușa pe din lăuntru).

SCENA 6.

Angelica. Clitandre. Claudine. Lubin.

Claudine. Grăbiți-vé, căci e deja târziu!

Clitandre. Cât de crudelă ești, Claudine!

Angelica. Are drept! Trebuie să ne despărțim!

Clitandre. Trebuie să mă decid, fiindcă așa voiți. Dar compătinesc-mé cel puțin pentru ceea-ce voiu suferi.

Angelica. Adio! la revedere!

Lubin. Unde ești Claudine? Vreau să-ți dic nópte bună.

Claudine. Bine, bine! Nópte bună!

(Va urma.)

PE UN GÂND.

*Atât de-adâncă e simțirea,
Ce sufletul mi-a 'nlănțuit,
De când în ochiul tđu de mură,
Iubitul meu, eu am privit.*

*Cât pentru tine lumea asta
Aș părăsi-o suridénd,
Căci dragă ochiul tđu imi spune,
C'a nóstre inimi sunt pe-un gând.*

Elena din Ardeal.

FELIURITE.

Despre îmbrăcăminte.

(Sfîrșit.)

Flanela aplicată de-adreptul pe corp (pe piele) este de cea mai mare necesitate pe timpul ernei.

În totdeauna să se pórte vestminte, care nu slăbesc pielea și fac multă nădușelă corpului, căci prin acésta se espune la réceli grele, care póte aduce chiar și tuberculosă (oftică).

Este dar bine și se recomandă ca în timpul ernei fiecare să pórte pe piele o flanelă de lână curată cum sunt acelea ale Dr. Jaeger, care apără corpul de diferite réceli ce ar putea proveni în timpul ernei. Flanela trebuie a se schimba odată pe săptămână, căci altfel în loc să ție cald aduce frig.

În fiecare dimineță să se spele pe corp (până la mijloc) cu apă rece și cu săpun, prin acésta corpul se întăreșce și resistă mai mult contra frigului. Omul astfel deprins este mai puțin espus la réceli și are o viață mai liniștită. Filosoful Kant se îmbrăca în totdeauna

ușor ca să nu récésce și se spála iarna pe picioare cu apă rece de tot, el a trăit 80 de ani.

Iarna ca și vara trebuie să se schimbe fórte des rufele atât de pe corp cât și din patul de dormit, căci premenirea désă absórbé transpirația pielei; Pettenkofer dice „mai buculos trimetem premenelile nóstre la bae, decât corpul nostru“.

Prin spălarea cu apă rece și cu săpun se depărteză murdăria pielei corpului; Liebig dice că „un stat înaintat în civilisațiune, se cunoșce după cantitatea de săpun ce consumă“.

Influența climei reci asupra omului se face simțită în diferite moduri. Sângele devine mai bogat în globulele cele roșii și circulațiunea devine mare. Pofa de mâncare este fórte mare. Puterea musculară se desvoltă fórte mult.

În resumat însé, spre a putea resista atât contra frigului cât și a căldurei, trebuie a avea o viață regulată și o curățenie a corpului esemplară.

Dr. Elefterescu.

Una și alta.

Din timpul lui Fenelon. Când Fenelon era preotul de curte al lui Ludovic XIV., regele mergând ca de obicei la biserică în o zi, află spre marea lui mirare numai pe Fenelon singur în biserică, pe când de altădată totdeauna asista multă lume la serviciu.

— Ce însemnă acesta? întrebă regele.

— Maiestate, duse Fenelon, eu am vestit ieri, că Mai. Văstră nu veți veni ați la biserică și am făcut acesta, ca să vedeți Maiestate, că cine vine aici pentru de-a preamări pe Dumnezeu și cine vine numai din lingușire pentru Mai. Văstră.

* * *

Răspuns bun. Vestitul poet Milton era deja orb, când s'a căsătorit cu nevastă-sa, care era foarte certăreț. Principele Buckingham a dis la o ocaziune despre acesta femeie, că e o roasă.

— Asupra colorilor nu-mi pot da părerea — observă Milton la acesta, — dar Serenitatea Văstră totuși poate avea dreptate, căci eu *șilnie simțesc ghimpii acestei rose.*

Anecdotală.

Judecată secuiască. Odinioară aveau în Ardel nu numai orașele, ci și unele sate *jus gladii*, adică dreptul de a judeca la mörte pe hoții și făcătorii de rele și a și executa judecata. Era, vedeți d-văstre, epoca Aprobatorilor și Compilatelor...

Pe vremea acesta într'un sat secuiesc cu *jus gladii* un cismar, singurul cismar din acel sat, a comis o crimă, dar a fost prins în flagrant. S'a adunat deci sfatul sătesc și l'a condamnat la spânzurătoare. Sosind ziua de executare, porniră pe bietul cismar la furci, cari erau ridicate pe o movilă la marginea satului. Înainte mergea cismarul cu străjile, după el urma gădele, apoi frunțașii satului și în urmă mulțimea curioșilor.

Pe când mergeau astfel, etă că le iasă în cale un bătrân, care fusese dus de câte-va zile la tîrg, în oraș, și nesciind ce s'a întemplat acasă în sat, îi întrebă plin de mirare, ce este?

Bătrânii îi povestiră întemplarea.

— Apoi bine, duse înțeleptul bătrân, oprind alaiul, ce ați stat să faceți? Nu știți d-văstră, că noi în sat n'avem de cât un singur cismar? Dacă-l veți prăpădi și pe acesta, cine ne va cărpoci cismele? Sunt însă aici doi argăsitori; dacă îi spânzura pe unul din acestia în locul cismarului, atăta pagubă, ne rămâne al doilea.

Bătrânii satului aflară de bun sfatul, prinseră pe un argăsitor și-l spânzurară, ér cismarul cu pricina scapă tefér...

De ale casei.

Contra răgușelii. Șciind ce incomodă este răgușala, de care și eu am suferit mult în anul acesta, îmi iau voie a aduce prin drăgălașa „Rândunica“ la cunoștința on. cetitóre și cetitori un mijloc simplu și sigur spre a o delătura. Am cercat multe medicamente, dar tóte aprópe fără succes, am dat însă de unul simplu și foarte sigur: Să pune apă curată la foc, când fierbe să tórnă într'o ólă și pe ea să pune cam o lingură de terpentin subțire. Atunci luăm hârtie curată, care o avem la mână deja înainte de a pune apa în ólă, formăm din ea pálnie (tolceriu), partea mai strîmtă o luăm în

gură, ér cea largă o punem pe ólă. așa încat să nu iasă pe de laturi aburul de apă. Inhalăm (tragem) apoi abur de acesta în grumați.

Repetînd procedura acesta de câte-va ori pe zi, răgușala va dispărea cu totul.

E. G.

* * *

Pete de cafea. Petele de cafea se scot din stofe în modul următor: Să amestecă glicerín cu gălbínuş de ou și cu acesta să unge bine pata. Să spală apoi cu apă caldă și săpun și pe urmă să calcă pe dos.

Găcitură de șac.

De Petru P. Roșca din A. I.

				ĩ					
			că-	pi-	ta	ni-	în		
		re-	vié-	ci	o	tă	na 'n-	tó-	
cé-	mă	cli-	O!*	ță	as-	P.	fur-	gro-	
du-	te	rii	car	De	tu-	zi-	e	re.	
scu-	ță	a	de 'n	viu	tunci	a-	Dulf.	pe	
pó-	ar-	fi	tă!	ve-	ce-	sul	A-	mai	
	ti-	nu	fru-	só-	mai	mai	pró-		
		Când	sel,	riu	mo-	re,			

Să póte deslega după săritura calului, începînd dela silaba signată cu steluță.

Terminul de deslegare este până la 8/20 Aprile a. e.

Intre deslegători, cari sunt abonați se va sorta cărțile „Deputat cu ori ce preț“ de Gr. Măruntănu și „S'au dus în țară“ de Ilarie Chendi.

Deslegarea găciturii din Nr. 5 al fóiei nóstre este următórea:

O! în astă lume vană, tóte's vise trecătóre! ...

Te deștepti cauti înpregiuru-ți, veđi că visul a sburat.

Nu rămâne nici o umbră, totul trece ca o flóre,

Numai suvenirea-i dómna într'un suflet întristat.

Corect au deslegat-o următórele dómne, domnișóre și domni: Silvia Popoviciu născ. Pușcar (Abrud), Sofia Cothișel (Certeje), Aurelia Filip (Badon), Nicolae Onciul (Uzdin), Lucretia Magda (Feneș), Ioan St. Pavelea (Năsăud), Valeria Todescu (Bucium-Cierb), Nicolau Onciul (Toracul-Mare), Isita Todoran (Cetatea de Baltă), Aurel Isac iun. (Cluș), Eugenia Pop și Mărióra Comanici (Venetia inf.) Victoria C. Roșca și Petru P. Roșca, Maria G. Rațiu, Alesandru I. Borza (toți din Alba-Iulia), Paulina Moldovan (Ascileul-Mic), Beniamin L. Trif, Michail C. Jivanca (Blas), Cornelia și Lucretia Gotheas (Baru-Mare), Rafaela Vlaic (Blas), Stefan Fărcaș (Sibiú), Teresa Gomboș (Vidra de Sus), Cornel Dărăbant, Augustin Szabo, Victor Sélagean, Iuliu Pop, Eugeniu Ardelean, Alesandru German, (toți din Sătmár), George Subu (Arad).

Premiul la sortare l-a căștigat dșóra Aurelia Filip din Badon.